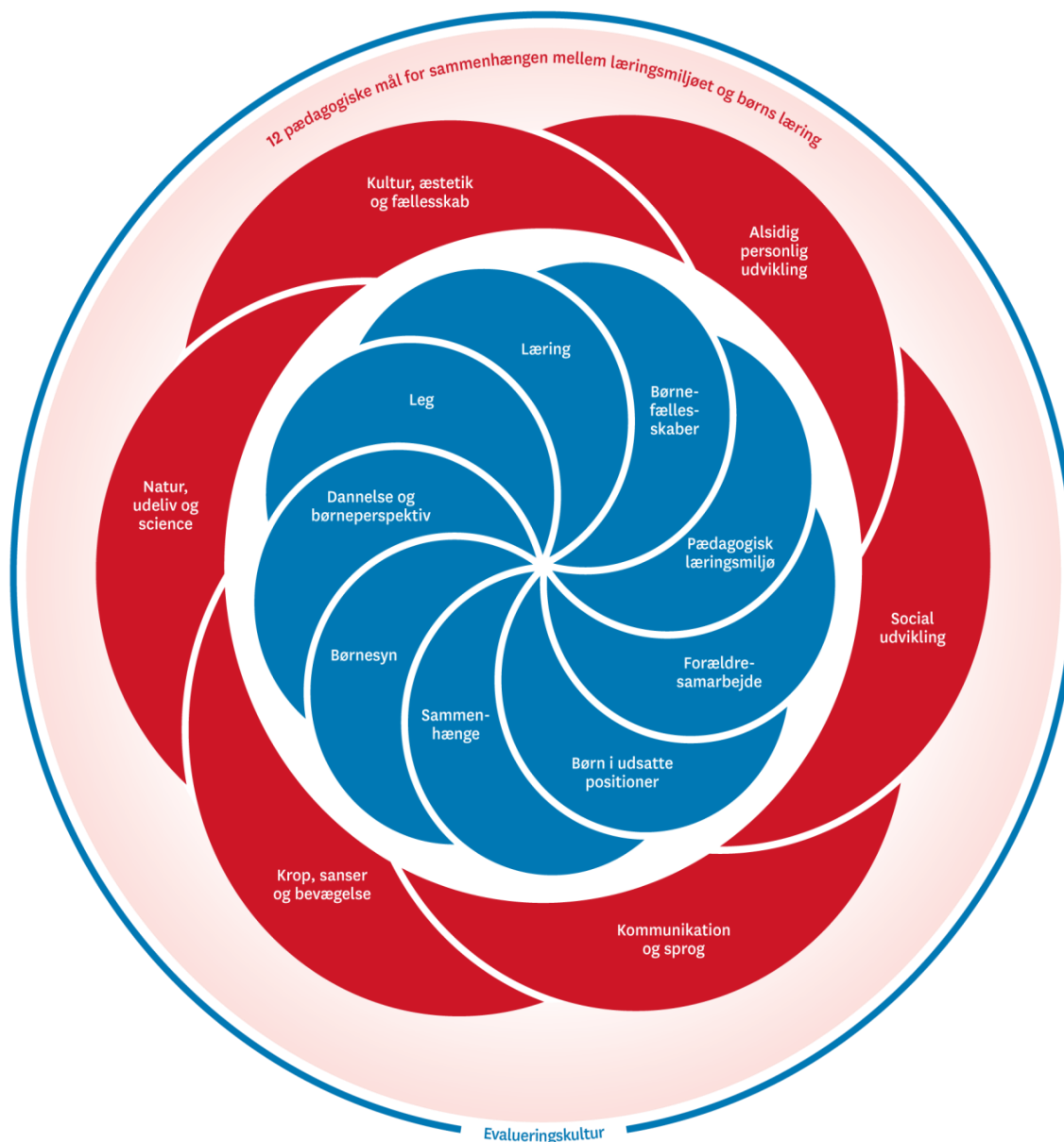

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Frederik Clausens Vænge 2019

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede](#)

[pædagogiske læreplan, Rammer og indhold.](#)

Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Børnehuset Frederik Clausens Vænge er et traditionsrigt børnehus, fuld af liv, med børn der leger og lærer. Vi har omkring 100 børn fordelt på tre børnehavestuer, to vuggestuer, 4 ressourcepladser i børnehaven og pandagrupperne en lille skærmet gruppe, for immun svage/ præmatur børn.

Vi ligger natursmukt lige op til Søllerød Naturpark. Et grønt og fredet naturområde som benyttes dagligt, når de forskellige børnegrupper på skift tager ud, for at udforske naturen.

I Børnehuset arbejder vi i aldersintegreret stuer. Vi arbejder i løbet af dagen i mindre grupper der gavner det enkeltes barns læring i et roligt læringsmiljø. Hver stue har tilknyttet faste voksne. Vi vægter en tæt relation mellem barn og voksen. Vi arbejder ligeledes på tværs af stuerne, således at vi bruger den enkelte ansattes kompetencer i vores pædagogiske aktiviteter.

Vi arbejder målrettet med pædagogikken i en struktureret hverdag, for såvel at støtte det enkelte barn og hele børnegruppen i leg, læring og dannelse, og derved sikre læring 7-17. Vi arbejder kontinuerligt på at udvikle kvaliteten i at skabe læringsmiljøer, hvor det enkelte barn trives og udvikles, og hvor nysgerrighed, gåpåmod og forundring er egenskaber, der understøttes og imødekommes.

Vi har opmærksomhed på at skabe muligheder for aktiv deltagelse, at give børnene lyst til at deltage og lære nyt, således at deres naturlige nysgerrighed kommer i spil dagen igennem. For eksempel inddrager vi børnene i de daglige gøremål, som at dække bord, dele hagesmække ud, putte tøj i vaskemaskinen, vande blomster m.m. dagen igennem. Vi har øje for barnets spor, som vi griber, og lader det blive en del af børnefællesskabets udvikling. Ved at lytte til børnenes tegn på hvad det er de optaget af og der betyder nogle i deres verden, kan vi gøre hverdagen rigere for børnefællesskabet.

Det kræver at vi er nærværende som voksne og er os bevidste om betydningen af vores handlinger. Som rollemodeller viser vi vejen til en samværsform, med plads til alle, og hvor tonen er respektfuld.

Vi vægter forældresamarbejdet højt, med respekt for at barnet skal navigere i "to verdener", disse verdener skal barnet ikke opleve adskilte, men forbindes gennem et tæt og tillidsfuldt forældresamarbejde.

Vi fremmer børnenes interesse for, og glæden ved, at færdes i naturen, vi lærer børnene at vise hensyn til og respekt for dyr, træer, blomster og rydde op efter os. De små nye vuggestuebørn kommer ud og mærker sand, græs og vand, oplever de forskellige årstider og vejrets skift.

I efteråret afholder vi vores traditionsrige høstfest. Her får børnene kendskab til den danske landbrugskultur, de danske afgrøder, deres dyrkning og anvendelse.

Vores fælles kulturarv er en vigtig del af vores selvforståelse og vi ønsker gennem traditioner og almen kulturel viden at bidrage til børnenes forståelse for, og handlemuligheder i den verden de er en del af. Børn lærere på 100 forskellige sprog, der er et mantra for os at bidrage til, at gøre disse sprog tilgængelige for alle børn uanset baggrund.

Pædagogisk læreplan

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Samtale med Vuggestue pædagoger

Vi har arbejdet med pædagogisk indretning af vores stuer i huset. Igennem denne proces har vi udviklet en øget bevidsthed, om de forskellige faktorer der indvirker på leg, læring og børnefællesskab.

Vi søger at skabe forståelige og håndterbare oplevelser for børnene for at forbinde læring med meningsfulde lege for barnet. Det sjove, det overraskende, gentagelserne og nysgerrighed ved legen skaber interesse og vedholdenhed i både børnenes spontane aktiviteter og voksen initierede aktiviteter, som baserer sig på barnets spor.

Vi bruger f.eks. rammesangen, der har en fast genkendelig ramme for at fylde nyt indhold, nye ord, nye fagter eller bevægelser i. At kunne skifte mellem det kendte og det nye, er med til at udvikle koncentration og udvider forståelsen for omverden.

Vi har fokus på en tydelig udvælgelse og præsentation af legetøjet og materialer vi tilbyder børnene. Denne udvælgelse defineres i høj grad af de læringsmål vi forfølger. En aktivitet, hvor vi f.eks. vil undersøge lim, eller vandfarver præsenterer vi i en enkelt og konkret opsætning. Her kan "mindre være mere". Den måde vi tilbyder f.eks. legetøj, har indflydelse på hvilke læringsmål vi understøtter i dagligdagen.

Vi skal være fleksible til at skifte scenariet, moderere temaet eller forandre egen tilgang for at bibeholde børnenes aktive engagement. Det kræver opmærksomhed på børnenes perspektiv og barnets meningsfulde forståelse. F.eks. kan aktiv deltagelse for et barn betyde at sidde helt stille observerende i børnegruppen, imens andre er motorisk aktiv.

Vores erfaring har vist os, hvordan læringsmiljøer for børnene kan understøttes af de voksnes placering og organisering for at kunne følge barnets spor og initiativer, i samspil med børnegruppen.

Samtale med Børnehavepædagoger

"Hvad er det der rører sig hos børnene?" Dette spørgsmål skal guide os i arbejdet med udviklingen af demokratisk dannelse. Derfor er det vigtigt at udfordre os selv som voksne, for at prøve at forstå barnets perspektiv i barnets overvejelser, interesser, ageren og handling.

Det er en daglig opgave i hverdagen at undersøge, og forblive nysgerrig på børnenes perspektiver i f.eks. deres handlinger, i deres relationer i børnefællesskabet og prøve at se verden udefra børnenes blik. Vi ser barnet som aktiv skabende, udefra en for barnet altid meningsfuld intention og vi er derfor optaget af at skabe deltagelsesmuligheder i aktiviteter der giver oplevelsen af en meningsfuld hverdag.

Vi bruger ofte en historie, eller en bog til planlagte aktiviteter, som indeholder de elementer for at tematisere et læringstema som f.eks. sociale relationer i en børnegruppe. Historien bearbejdes og foldes ud i sine forskellige facetter, f.eks. igennem højtlesning, dialogiske læsning, sproglig leg, genfortælling, rollelege og evt. kreative aktiviteter for at tematisere det valgte emne på en forståelig, håndterbar og meningsgivende måde for børnene.

Selv om det er en planlagt aktivitet er det stadig vigtigt at følge barnets spor, ved f.eks. at forandre læringsmål, tilpasse tilgangen eller flytte fokus på andre elementer undervejs for at styrke aktive deltagelsesmuligheder for barnet.

Leg med trafikkassen, et andet eks. på, hvordan en leg eller aktivitet bliver til på børnenes initiativer, der forandrer og udvikler sig igennem børnenes aktive og selvstændige brug af denne trafikkasse. Der udvikles regler, måder at bruge redskabet på, der forhandles positionerne i legen og om brugsretten for redskaberne, i børnehøjde.

Vi er bevidste om vores rolle i konfliktsituationer imellem børnene, hvor det er vigtigt for os, at forstår børnenes intentioner og prøve at formidle den andens perspektiv, som kan føre til en konfliktløsning men også til læring om personlige og sociale kompetencer. Det er en foran-gående pædagogisk ledelsesstil der viser vejen til, hvordan vi lytter til hinanden, bliver aktiv nysgerrig på den andens position og tanker og viser ægte interesse i at kunne forstå hinanden, og giv plads for andres deltagelse i børnefællesskabet.

Pædagogisk læringsmiljø

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vi søger at skabe en hverdag som er præget af en tydelig dagsrytme og er overskueligt og forståeligt for de forskellige aldersgrupper.

Dette skal danne den trygge ramme hvor det enkelte barns og børnefællesskabets trivsel, udvikling og dannelse kan tage afsat i.

I alle vores daglige rutiner, improviserede og planlagte aktiviteter har vi fokus på at skifte mellem vokseninitierede aktiviteter med forskellige temaer og børneinitierede aktiviteter.

I en samling i børnehaven eksempelvis, er det den tydelige pædagogiske ledelse, der giver mulighed for at børnenes begyndelser og initiativer bliver set og grebet af pædagogen.

En tydelig begyndelse til en samtale, via en bog alle har fået læst og kender, danner udgangspunkt og ramme for den samtale der bygges op. Der indflettes regler for formen af samtalen, der gør det muligt at føre en saglig samtale iblandt børnefællesskabet.

Pædagogens foran gående ledelsesstil gør samtalen til en erfaring om mulighed for deltagelse, ved at blive hørt, at kommentere og evt. at være uenig, som er vigtige oplevelser for at udvikle et stærkt børnefællesskab.

Dette er et eksempel på, hvordan børnenes aktuelle erfaringer og kontekst danner udgangspunkt for den pædagogiske opbygning af et læringsmiljø.

Eksempel fra vuggestuen er ligeledes taget fra en samling og handler om at have øje for børnenes begyndelser, også i de planlagte aktiviteter og hvordan der skabes et læringsmiljø for inddragelse af børnene forskellige forudsætninger.

En samling, hvor der synges kendte sange, med mulighed for at øve turtagning, at høre sit navn nævnt, og en øvelse i at gentage fagter eller bevægelser til sangene, viser sig at være til stor glæde for børnene.

De allerfleste børn deltager tilsyneladende gerne og viser store opmærksomhed på aktiviteten, nogle foregriber endda begivenhed, de er bekendt med sangen og situationen.

Til sidst kommer `tiger-sangen`, pædagogen tager et papir frem med tegningen af en tiger, som et lidt større barn helt spontant griber ud efter.

Pædagogen ser barnets initiativ, anerkender og giver hende handlingsmulighed i konteksten, ved at give hende en opgave, at holde papiret. Med en tydelig stolthed holder hun papiret, hun venter med fuld koncentration, og stor alvor til på slutningen af sangen, hvor hun skal rive papiret i stykker. En opgave som hun tilbyder sig til, hendes initiativ bliver set og bliver til en erfaring af mestring.

Dette differentierende blik er baseret på vores fokus på at skabe læringsmiljøer, hvor det enkelte barns behov og muligheder bliver tilgodeset, at være næreværende som voksen og møde børnene i børnehøjde.

Samarbejde med forældre om børns læring

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Samtale med Vuggestue pædagoger

Vi oplever at forældre er meget interesseret i at samarbejde om børns læring.

Vi vægter den daglige kommunikation med forældrene, om hvad der rører sig hos børnene, hvilken temaer der fylder og hvad både forældre og personale er optaget af og gøre sig tanker om. Vi ønsker at formidle en meningsgivende sammenhæng om vores daglige praksis med omsorg, trivsel, læring og udvikling.

Denne kommunikation anser vi som specielt vigtigt i vuggestuealderen, dels fordi udviklingen sker så hurtigt og fordi både forældre og personale tilsammen har vigtige erfaringer og viden for at understøtte barnets trivsel og udvikling.

Vi er som personale konstant optaget af at kunne sætte os ind i barnets perspektiv og er derfor også interesseret i at forstå forældrenes perspektiv for at understøtte barnets behov og muligheder.

I dagbogen har vi mulighed for at kunne knytte faglige overvejelser til de aktuelle aktiviteter og hverdagshistorier. Det kan være de helt små daglige rutiner vi beskriver for at kunne belyse det specielle i almindelige hændelser som f.eks. kan betyde oplevelsen af en sejr for barnet. At finde sine strømper og øve sig i at tage dem på, er skridt på vejen til de næste udviklingstrin som skaber grundlag for nye muligheder og oplevelser.

I den daglige samtale kan vi udveksle de små hverdagsbegivenheder, som er vigtigt at tage med hjem for at kunne skabe en meningsfuld overgang fra institutionen til hjemmet, og lige så – omvendt, for barnet. Her kan personale og forældre understøtte barnets lærings- og udviklingsprocesser, igennem de helt nære daglige hverdagshandlinger.

Samtale med Børnehavepædagoger

Vi vægter en åben dialog fra start, for at invitere til det gode daglige samarbejde med forældre.

Som forældre og fagpersoner er vi bærer af forskellige roller, som bestemmer vores møde om barnet. Som fagperson er det vigtigt, at være sig den professionelle rolle bevidst, som vi møder hver enkel familie med, som kan have forskellige værdier, holdninger og forventninger til deres barns dagtilbud.

Det er vigtigt for os at skabe tryghed i vores relation til alle forældre, som for eksempel om morgenen ved aflevering, for at skabe de bedste betingelser for en udviklende overgang fra familien til dagtilbud for - barnet, børnefællesskabet, forældre og personale.

Vi tilbyder aktiv vores deltagelse i denne overgang, i den grad det kræves i forskellige situationer, hvor vi tydeliggøre vores rolle og giver plads til forældre rollen. Det er vores erfaring, at en faglig feedback, når der er lejlighed til det, gerne modtages og skaber en god dialog med forældre.

Vi ser at vores temauger inspirerer forældre til at høre og blive nysgerrig på vores læringsforståelse, og hvordan vi arbejder med børns læring i huset og i de forskellige grupper. Information om hvilken bog der læses, hvilket tema der har fyldt dagen eller en hændelse børnene har været op- taget af, kan skabe kontinuitet og sammenhæng for barnet. Vi benytter ofte billedmateriale for at understøtte formidlingen til forældrene om de læringsmiljøer og læringssituationer, som vi tilbyder og arrangerer i løbet af dagen.

Vi er optaget af overvejelser om, hvordan vi bedst formidler vores pædagogiske målsætninger for børnenes udvikling og læring i en travl hverdag, for at udvikle samarbejdet med forældrene om dette. Vi har erfaring for, at en kort forklarende tekst om det pædagogiske indhold i dagligdag, finder positiv modtagelse hos forældre. Denne nysgerrighed vil vi gerne puste til hos forældrene for at skabe sammenhæng i trivsels-, udviklings- og læringsmiljøet for børnene.

Børn i udsatte positioner

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Samtale med Vuggestue pædagoger

Vores daglige struktur af dagens rytme har store betydning for, at vi bedst muligt kan tilgodese de forskellige behov i vores børnerupper. Vi arbejder hele tiden for at indrette og om nødvendigt forandre vores miljø for at løse opgaven bedst for alle i børnegruppen.

Der er mange muligheder til at forandre et pædagogisk miljø. Vi arbejder med opdeling i mindre grupper, der giver bedre betingelser for spejlinger og en tættere kommunikation mellem børnene og de voksne. Igennem en tydelig voksen positionering, kan vi understøtte og italesætte oplevelsen af, at blive mødt anerkendende, at ville hinanden og at være sammen i legen.

Vi rydder stuen om, hvis indretning ikke er hensigtsmæssigt til den aktuelle børnegruppe, for f.eks. laver en bedre afgrænsning til legegrupper eller skaber mere gulvplads til bevægelsesaktiviteter.

Vi reflekterer de voksnes tilgang til børnegruppen, f.eks. ved at sætte fokus på en differentieret forberedelse til børnenes gøremål og aktiviteter. Den voksnes positionering i børnefællesskabet er et vigtigt pædagogisk redskab, f.eks. i overgangssituationer for at give alle børn oplevelsen af en meningsfuld hverdag.

Ofte giver den faglige kollegiale udveksling inspiration til, at forblive nysgerrig på børnenes perspektiv og at finde andre og ny tilgange til at skabe et udviklende miljø og deltagelsesmuligheder for alle børn. Denne vedvarende pædagogiske refleksion og tilgang, - at være interesseret i at forstå barnets intentioner, udvikler ny handlingsmuligheder, der kan igangsætte og bibeholde en positiv udviklingsspiral.

Samtale med børnehavepædagoger

I vores hverdag skaber vi rammer og struktur for at kunne imødekomme forskellige behov i børnegruppen til at give alle børn mulighed for at være del af børnefællesskabet. Her er vi opmærksom på også at give mulighed for rolige stunder, at kunne trække sig tilbage, når der er brug for det. At kunne skærme sig for en kort stund, eller lige være for sig selv, kan gøre en stor forskel for barnets udviklingsmuligheder.

Vi tilrettelægger forskellige lege- og aktivitetsgrupper med forskellige gruppesammensætninger for at blænde grupperne og give nye muligheder for at udvikle relationer og danne nye. Ofte observerer vi nye sider af hinanden når vi er sammen i nye konstellationer eller nye omgivelser, der appellerer og inspirer til at bringe andre sider af sig selv i spil. Dette fører ofte til at der dannes sig andre fortællinger om sig selv og hinanden og en anden selvforståelse, som igen påvirker både det enkelte barn og børnefællesskab. Selv om man ikke er supergodt til at spille fodbold, kan man være

supergodt til løbe stærkt. Men denne historie skal opdages, leves og fortælles, for at være den positive historie.

Tilrettelæggelsen udefra en daglig struktur af vores hverdag, er med til at sikre at have øje for barnets perspektiv, hvor vi som voksne er opmærksom og lydhør over for børnenes signaler og udtryk om de behov der måtte være for at læse og understøtte barnets udviklingsmuligheder på et givet tidspunkt.

Som et led i en dannelsesproces for alle børn, er vi er optaget af italesættelsen af de gode historier om hinanden i børnefælleskabet, og vi ser at dette er med til at udvikle forståelse og tolerance, specielt i situationer hvor forskellige tilgange giver de bedste muligheder til at anerkende og tilgodese forskellige behov.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Samtale med Børnehavepædagoger

Vi arbejder med en struktur for storegruppen, hvor vi samler alle kommende skolebørn fra alle stuer og deler os op i 3 aktivitetsgrupper.

Aldersopdeling betyder at børnene få flere relationer til deres jævnaldrende kammerater her i huset, som giver værdifulde erfaringer med gruppedannelse i nye konstellationer. At spejle sig i kammeraterne og opleve flere udfordringer og relationelle muligheder i børnefællesskabet betyder en udvidelse af selvforståelse og nye gruppedynamiske processer.

I nye gruppekonstellationer viser sig der ofte nye kompetencer og evne, som kan sættes i spil, afprøves imellem jævnaldrende kammerater og bliver udfordret. Dette kan skabe nye historier i børnenes fortælling om sig selv og hinanden.

At kunne f.eks. øve sig i konfliktløsning eller fastholde et emne i samtalen i gruppen, er læringsmål som kan undersøges på relevant måde i storegruppen. Vi arbejder p.t. med forståelsen og struktur af samlingen, der giver deltagelsesmuligheder til alle ved emner som tages op i samlingen. At række hånden op, at huske turtagning og at turde at snakke højt, er f.eks. vigtige kompetencer for børnefællesskabet.

Udefra et børneperspektiv åbner denne gruppeinddeling også op for at lære flere voksne bedre at kende. Som vi allerede kan se, agerer børnene med en bredere tilgang til flere voksne i huset også i dagligdagen.

Også de voksne får et bredere kendskab til alle børn i huset, som rækker udover stuetilknytningen. Dette oplever vi som en styrkelse af vores fælles ressourcer blandt kollegaerne, som kommer hele huset til gode. Udefra et voksenperspektiv er vi optaget af, at se mere specifikt på børnenes behov og muligheder og at gå mere i dybden med de valgte læringstemaer som er valgt for at gøre overgangen til skolen som en givende oplevelse for alle.

I den næste tid vil vi være opmærksom på om denne udvikling af storgruppens kompetencer har en kulturbærende funktion i forhold til stue-grupperne og hvilken læring vi kan drage derfra.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Samtale med Vuggestuepædagoger

I vuggestuen er det de nære relationer og omgivelser der er i fokus. Der er meget der skal ses, undersøges og afprøves igen og igen, for at finde tryghed i nye rammer. For at understøtte denne proces vægter vi de nære og sanselige erfaringer og oplevelser for børnene, igennem konkrete, håndterbare og meningsfulde oplevelser.

Denne tilgang har vi også til inddragelsen af lokalsamfund, som vi, i forhold til vuggestuebørn, primært ser i de konkrete naturoplevelser der ligger lige omkring institutionen. Meget af det vi ofte taler med børnene om, kan vi opleve – live.

Vi kommer ud at se heste og køer, insekter og snegle på vejen, mærker duggen på marken, og stamper i vandpytter. Vi går på ujævnt terræn, prøver at forcere en bakke, triller i græsset, eller stå under et træ og hører regnen ramme bladene. Vi samarbejder med områdets naturvejleder om aktiviteter i forhold til relevante læreplanstemaer.

At komme ud af huset, skifte scenariet og omgivelser og ikke mindst at vende hjem igen, byder på uendelig mange udviklende erfaringer. Børnenes begyndende forståelse af, hvad det betyder "at være på tur", hvad der skal ske før og efter turen, er med til at gøre situationen håndterbar, og overgangen forståeligt.

At holde sin kammerat i hånden, at holde øje med de andre når vi går i række, er erfaring der styrker den sociale og personlige udvikling. At huske stedet hvor man kan løbe om kap, at genkende områdets kendetegn, en bænk, at opdage et stoppested giver omverdens forståelse og mulighed for at være aktiv medskaber af hverdagens aktiviteter.

Alt dette er vigtige tegn til de voksne, for at kunne følge børnenes spor og give relevante udviklingsmuligheder til duelighed og mestring på mange områder fremadrettet. Øvelser gør mester, - og børnene elsker gentagelser og det genkendelige.

Samtale med Børnehavepædagoger

Vi bruger en lang række kulturinstitutioner i vores lokalområde. Vi samarbejder med, og bruger Naturskolen, Bibliotek, Biografen, Frilandsmuseet, Kirken, Kulturhus m.m. Vi besøger den lokale skole og bruger skolens idrætshal.

Vi ligger tæt ved skoven og i et naturskønt område lige ved vores dør, som vi bruger i høj grad. Vi er optaget af at kunne formidle det særegne ved lokalområdet i børnehøjde og bruger historie fortælling om f.eks. Kongernes vej og færden, lige netop her.

At vide nogle om og kende historien om den egn man bor i, ja -, være stolt af, skaber en fælles fortælling blandt børnene, som vi ser som en del af den dannelse vi kan være med til at opbygge. Vi knytter an til børnenes kendskab til deres boligområde. Hvor bor vi i forhold til hinanden, hvilken vej skal vi gå og hvor langt er der derhen, kan være temaer som vi bliver optaget af, når vi er på tur. Kendskab til hinandens vilkår, geografiske afstande, er med til at bidrage til et rigt og positivt børnefællesskab.

Vi søger inddragelse af lokalsamfundet for at understøtte vores aktuelle læringsmål i aktiviteter, der giver forståeligt og meningsgivende kendskab til lokalsamfundet for børnene. F.eks. at lære at kunne begå sig i forskellige arenaer, at køre i bus, at være i supermarked eller være på et museum. Hvordan er reglerne andre steder, hvilken forventning er der til os, men også hvilke andre muligheder rummer andre steder.

Dette skal undersøges og opdages og læres nogle om. Andre steder betyder andre former for adfærd og hensyn, men også nye erfaringer som udvider deltagelsesmuligheder i fællesskaber og del af den personlige og sociale udvikling.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Samtale med vuggestue pædagoger

I vores indretning er vi bevidste om at understøtte trivsel og læring, ved at skabe mulighed for at kunne finde ro i hverdagen, skabe plads, hvis det er fordybelse der er brug for, eller rydde gulvet til motoriske aktiviteter som skal prøves.

Vi prøver at opfylde mange forskellige behov i løbet af dagen, og derfor er en fleksibel indretning vigtig for at skabe et godt børnemiljø. Struktur og rammer er med til at skabe klarhed for børn og voksne om de muligheder der ligger i de forskellige rum og opdeling vi laver indenfor stuen.

At have kendskab til dagens struktur og forløb, rutinernes rækkefølge og hvem der gør hvad giver tryghed. Børns forståelse af, hvor tingene findes og hører til, hvor vi kan lege hvad og hvordan vi kan agere i forskellige scenarier, styrker deres ageren i børnefællesskabet, og forbinder de enkelte barn i relationer igennem fælles leg. At kende sine daglige omgivelser og føle sig trygt og sikkert, er et vigtigt udgangspunkt for at kunne udvikle handlingsmuligheder og være nysgerrig.

Lyssætning i rummet, lydforholdene, farver der bestemmer rummet, orden i tingene der skal bruges og en inspirerende opsætning af vores materialer og legetøj har indflydelse for de stemninger der influerer på vores dagligdag.

Vi tilstræber at skabe en rolig og harmonisk udstråling i vores stuemiljø, gennem de muligheder en overvejet indretning giver, og igennem de voksnes positioneringer i aktiviteterne. Ligeledes har de voksnes praktiske organisering betydning for børnemiljøet.

Vi er bevidste om at den daglige stemning i rummet er med til at skabe trivsel blandt alle. At alle bliver set og anerkendt i deres forskellige behov og udfoldelsesmuligheder, er derfor afgørende for at børnefællesskabet kan rummes. Men også en rokkering i indretning kan have betydning for en adfærdsændring hos børnene. Så, - det er ikke ligegyldigt hvor sofaen skal stå. At være fleksibel til, altid at se forskellige muligheder og sætte de forskellige parameter i spil, for at byde på de bedst mulige udviklingsmuligheder for den børnegruppe vi har, er en fortløbende proces i vores arbejde.

Samtale med børnehavepædagoger

I de sidste måneder har vi fokuseret på den fysiske indretning som del af en udviklingsproces relateret til den styrkede pædagogiske læreplan. Denne proces betyder nytænkning og afprøvning omkring organisering af legearealer med mulighed for nem og flexibel ommøblering og afgrænsninger til aktiviteter i mindre grupper.

Vi tænker på ny, - på farvevalg i rummet, på lyssætningen, på hygiejne, på placeringen af ting der hænger på vægen, hvad skal hænge i børnehøjden, hvilket legetøj er relevant for tiden og i hvilken mængde. Hvilket legetøj/materialer skal børnene selv kunne tage frem, hvilket legetøj skal bruges til strukturerede legesituationer.

Vi undersøger hvordan det fysiske, psykiske og æstetiske miljø indvirker på hinanden, når vi for eksempel organiserer os i mindre grupper. Hvilken gruppesammensætning understøtter f.eks. læring om at tage initiativ til at deltage i legen, eller hvilken positionering af den voksne understøtter fordybelsen på legepladsen, eller hvilken voksen guidning i garderoben initierer læring om turtagning eller konflikthåndtering.

Vores opdeling i aldersgrupper en uge om måneden, viser at alle børn få et større kendskab til hinanden, hvilket skaber mulighed for nye relationer og venskaber. Vi ser børn der viser andre sider af sig selv, som f.eks. ved at være mere aktiv - i et andet børnefællesskab, i et andet lokale, som byder på andre muligheder.

Nye relationer i nye konstellationer giver ny læring om egne og andres sociale og personlige kompetencer og udvider derved udfoldelsesmuligheder for alle børn. Vi ser tegn på begyndende nye venskaber, som har betydning for en harmonisk dynamik i grupperne.

Dette giver også personalet et nyt blik på børnenes kompetencer og behov. På denne måde er vi ved at undersøge, hvordan vi kan give nye navigationsmuligheder for børnene i løbet af dagen, f.eks. hvordan vi kan organisere eftermiddagen med flere differentierede aktiviteter.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vuggestuen

Vi er optaget af at skabe et læringsmiljø der giver mulighed for at alle børn kan opleve de første step på en stige der fører til robusthed og livsduelighed.

Her er vi bevidste om de pædagogiske værktøjer vi har ved at gå foran, ved siden af eller bagved barnet. For at kunne mestre en bekymring eller en sten på vejen, kan vi som voksne differentiere vores empati, fra den ren fysiske hjælp, over trøst og opmuntring hen til hjælpe barnet med at vende sig ud mod verden.

Det kræver det reflekterede blik og vurdering fra de voksne om at møde barnet med den empati der er brug for at guide barnet videre og understøtte den nærmeste udvikling.

Vi søger at skabe en stemning, hvor børnene bryder sig om hinanden, dvs. et miljø der er præget af trivsel. Dette fremmes af en struktureret hverdag, som er forudsigeligt og genkendeligt for voksne og børn.

Dette er fundamentet for at kunne arbejde med børnenes aktive deltagelse i hverdagen, hvor vi har fokus på, at børnene har mulighed for at gøre alt selv som de er i stand til at gøre. Det handler om deltagelse i dagens rutiner, f.eks. ved spisning, borddækning, oprydning, hente forskellige ting og tøjskift.

Italesættelse ledsager vores handlinger for at støtte begrebsdannelse, sprog og ikke mindst barnets selvforståelse og følelser. I samlingen tager vi gerne temaer op som handler om følelser, hvor vi bruger en legende tilgang og bruger f.eks. bamse til at billedliggøre et abstrakt emne.

I det fysiske rum indretter vi os sådan at vi hurtigt kan skifte rumopdeling, hvis der er behov for at skabe rum for fordybelse og opdeling i mindre børnegruppe. Det skaber mulighed for at tilgodese forskellige behov for pauser eller forskellige tempi i aktiviteterne.

Andre berørte læreplanstemaer: Kommunikation og sprog, Social udvikling, Kultur, æstetik og fællesskab, Krop, sanser bevægelse

Børnehaven

Vores daglige arbejde med dette læreplanstema er baseret på en forståelse af at den alsidige personlige udvikling er tæt forbundet med den sociale udvikling.

I hverdagen etableres et læringsmiljøet for den alsidige udvikling i mange af vores daglige rutiner og aktiviteter. I vores samlinger for eksempel skaber vi fokus på at sidde sammen i fælleskabet, at vente på tur eller at samle modet til at ytre sig i en større gruppe. Det kan være udfordringer som der skal skabes tid og rum til igennem de voksnes pædagogiske lederskab.

Alle lærer forskelligt, og derfor er det den pædagogiske refleksion der skaber opmærksomhed på individuelle forskelligheder og ressourcer. Vi går foran, ved siden af eller bagved barnet for tilgodese alle børns aktuelle ressourcer.

Derfor planlægger vi i perioder børnegrupper på tværs af stuer, køn eller alder for at kunne fokusere på et tema, som både det enkelte barn og børnefællesskabet kan profitere af. Vi kan se tegn på at børnene viser rummelighed overfor de forskellige behov og ressourcer der er repræsenteret i gruppen. De viser tålmodighed og accept af at der kan være forskellige regler og hensyn for forskellighed.

Vi ser børns aktive inddragelse i egen hverdag som et aktiv og sørger for relevante opgaver og deltagelsesmuligheder i hverdagen.

Som en fælleskabende kultur bliver det en del af gåturen at sætte fokus på hvad der gøre en til en god kammerat, at hjælpe hinanden undervejs. Dialogen om hvad der gøre turen til en god tur, eller hvad kan vi gøre for en kammerat der har brug for hjælp, er med til at styrke børnenes forståelse for sig selv og hinanden.

Den praktiske organisering af vores hverdag inkluderer pædagogiske refleksioner om at skabe et læringsmiljø. F.eks. pladsfordelingen ved frokost og det sociale samspil mellem børnene i garderoben giver mulighed for at øve sig i give plads til hinanden, lave kompromisser eller at forhandle en legeaftale til legepladsen.

Andre berørte læreplanstema: Social udvikling, Kommunikation og sprog, Kultur, æstetik og fællesskabet, Natur, ude liv og science

Social udvikling

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I vuggestuen arbejder vi bevidst med at børnene oplever forskellighed og vi viser børnene at forskellighed accepteres og håndteres, som en naturlig del af relationer i et fællesskab.

Eksempelvis kan der være et barn der viser bekymring og utryghed ved at der tales om, at sutten ikke er nødvendigt, når der skal synges.

Denne bekymring læses af pædagogen og giver hende mulighed for at håndtere denne forskel ved at italesatte og vise med hendes kropssprog, mimik og stemmeføring, at alle bliver set og hørt.

Pædagogen graduerer brugen af sut for de forskellige børn, sådan at alle bliver anerkendt i deres nærmeste udviklingszone, så alle bliver mødt, hvor de er.

Ved at anerkende, at der er forskellige ressourcer og behov, og ved at angive en mulig håndtering af situationen som inkluderer de forskellige forudsætninger, danner denne situation et konstruktivt læringsmiljø for oplevelsen af konstruktive relationer og grobund for en spirende empati.

På samme måde arbejdes der bevidst med at børn har brug for forskellige tempi i de forskellige aktiviteter, der tilbydes. I de daglige aktiviteter er der fokus på at udvide tolerance overfor den tid andre børn har brug for, som er forbundet med øvelsen om at udsatte egne behov.

Ligeledes er der allerede i planlægning af gruppeaktiviteter en opmærksomhed på, at sammensætningen af grupper, der baseres på viden om børns forskellige behov og ressourcer, giver mulighed for at samspillet i grupperne giver positive oplevelser for alle i gruppen. Igen en mulighed for at se forskellighed som en berigelse, dvs. en styrkelse af en social udvikling.

Andre berørte læreplanstemaer er: Kommunikation og Sprog, Alsidig personlig udvikling, Kultur, æstetik og fællesskab.

Samtale med Børnehavepædagoger

Vi er opmærksomme på, at vores daglige struktur og aktiviteter, indeholder sociale læring som er en naturlig del af børnefællesskabets oplevelser. Dette læringsmiljø baseres på en grundlæggende inddragelse af børnene i deres egen hverdag, for at udvikle dialogen i børnefællesskabet om deres oplevelses, tanker og forestillinger.

”Superhelte-træningen” er en struktureret aktivitet, hvor den sociale udvikling er i fokus, hvor det, at få øje for det positive i forskelligheden i gruppen bliver øvet, og hvor der opleves konkrete muligheder for at håndtere disse forskelligheder i børnehøjden.

Et andet eksempel er vores overvejelser om modtagning af børnene om morgenen, hvor vi søger at gøre overgangen fra hjemmet til institutionen til en naturlig del af dagens rytme, og viser børnene allerede her, at børnefællesskabet kan rumme alle børn. Der skabes en stemning af åbenhed med nærværende voksne og indbydende, rolige aktiviteter, så alle kan finde sig til rette i overgangssituationen og også kan spejle sig i hinanden.

Improviserede situationer i løbet af dagen, viser også, at vores hverdag er fyldt med forskelligheder som kan håndteres. At stå i kø for at komme til på yndlingsgyngen, kan give udfordringer for nogle børn, når køen er rigtig langt og tålmodigheden endnu ikke rækker så langt. Igennem en inddragende dialog kan løsningen blive, at X kan beholde sin plads i køen uden at være fysisk tilstede, men venter på en bank i nærheden, som er en passende udfordring p.t.

Ved at pædagogen går foran i situationen, og inddrager alle børn i en dialog om en løsning, som kan accepteres af alle, dækker de forskellige behov og ressourcer, styrkes børnefællesskabets forståelse for hinanden og dermed deres sammenhold.

Andre berørte læreplanstemaer: Kommunikation og sprog, Alsidig personlig udvikling, Kultur, æstetik og fællesskab, Krop, sanser og bevægelse.

Kommunikation og sprog

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Samtale med vuggestuepædagoger

Vi er i vores hverdag, - når vi samles, spiser, tager tøj på, viser følelser eller bliver nysgerrig på et stykke legetøj -, opmærksom på at kommunikere tydeligt med børnene, læse deres udtryk og sætte ord på deres kropslige tegn på kommunikationen. Vi understøtter børnenes begyndelser og inddrager børnefællesskabet i de spirende forsøg på at kommunikere med hinanden.

I vores samlinger sætter vi fokus på at understøtte børnenes sproglige udvikling, eks. fokuserer vi på størrelsesforhold og bruger visualisering til anskueliggøre "stor-lille" på forskellige hverdagsgenstande udefra børnenes håndgribelige verden.

Vi er opmærksomme på italesættelse af følelser, som barnet møder i sin hverdag, og de voksne understøtter dialogen om følelser igennem eget kropssprog.

Vi vægter at skabe hele tiden forbindelse mellem ord og handling som giver mening for barnet for at understøtte den kommunikative og sproglige udvikling. Et tegn på at der skabes forbindelser til egne erfaringer, kan være at barnet kommenterer et billede med: "Bamse er ked af, fordi han vil have bukser på."

I vores målrettede indsats for at udvikle sproglige kompetencer, prøver vi i høj grad at skabe et læringsmiljø med små grupper, for at skabe øget voksen kontakt til alle børn, at give hvert barn mere taletid, og at skabe større koncentration om dialogen.

I dagligdagen integrerer vi arbejdet med toner, lyde, rytmer og remser i vores leg med sproget, så dette bliver en naturlig del af dagligdagen.

Samtale med Børnehavepædagoger

Vi tænker at "Sprog er allevegne", allerede om morgen, når vi hilser på hinanden har vi fokus på den måde vi kommunikerer med hinanden på. Dagen igennem bruger vi hverdagsituationer til en aktiv kommunikation med børnene og understøtter det sproglige udtryk iblandt børnene.

Vi har øje for at udvikle de pragmatiske sprogkompetencer og ordforråd hos alle børn. Børnenes legesituationer er en naturlig tilgang til at undersøge sproget og udfolde sproget, sådan at der opstår flere spørgsmål end svar og sproget er med til at definere og udvikle legen.

Det kan være vi går undersøgende til værks, når vi støder på ukendte ord, det kan være en grøn-sag, vi ikke kender navnet på, imens vi spiser frokost. Når vi indretter et nyt læringsmiljø, vores legekøkken, er der masser af ting og handlinger, og vi bruger sproget og nye ord for at inspirerer til fremtidige lege. Når vi rydder op, skaber vi et meningsgivende univers igennem sproget, for eksempel skal legetøjshesten på hestepensionen, og indleder derved nye spørgsmål og tanke-vækkende overvejelser igennem sproget.

Vi er opmærksomme på at skabe en sprogkultur hvor vi bliver nysgerrige på sproget, ved at stille åbne spørgsmål, når vi undre os i fællesskabet med børnene over alverdens spændende oplevelser og begivenheder i vores dagligdag.

For at imødekomme forskellige børns behov og ressourcer initierer de voksne forskellige lege-grupper, for at sætte fokus på turtagning, at starte en leg, invitere andre med i legen, at turde gå i dialog med de andre f.eks. ved at stille spørgsmål til hinandens ageren.

Vi er opmærksomme på når børnene selv kommer med initiativer til at gå på sproglige opdagel-ser. Eks. bliver en bog og en samtale om arbejdskøretøjer, hvor enkelte børn viser en særlig interesse og nysgerrighed, anledning til at vi udvikler et legeunivers for hele børnegruppen om tema "vejarbejde".

Vi har lavet arbejdskasser med vejskilte og afskærmninger m.m. og været ud at lege temaet på legepladsen. Over tid har vi set at børnene selv tager initiativ til legen og udvikler den igennem forskellige rollelege hvor sproget har stor betydning for udviklingen af børnefællesskabet.

Andre berørte læreplanstemaer: Alsidig personlig udvikling, Social udvikling, Kultur, æstetik og fællesskab, Natur, ude liv og science,

Krop, sanser og bevægelse

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Samtale med Vuggestuepædagoger

”Jeg er krop”- er et naturligt udgangspunkt for vores daglige arbejde i vuggestuen, og vi tænker kroppen ind alle dagens gøremål. At tilgodese de forskellige udviklingstrin er sigte i både planlagte aktiviteter og daglige rutiner.

Vi har stor opmærksomhed på at organisere vores hverdag sådan at den giver muligheder for at lade barnet gøre alt det selv, som det kan gøre selv. Det kan handle om at træde op på et trin, komme op og ned ad banken, smøre selv, ryste sand af hænderne, eller rejse sig efter at være snublet over en grasstot.

Vi har øje for, når der er mulighed at øve sig i at gå på ujævnt terræn, i højt græs, klatre over stubbe, hoppe i vandpytter, eller forcere bakken. Oplevelsen af at mestre nogle selv kropsligt, er forbundet med udvikling af en selvforståelse som vi ser som væsentlig for denne aldersgruppe.

Her er vi bevidste om forskellige udviklingstrin og tempi, som vi har blik for og bruger de forskellige pædagogiske læringsstile, ved at gå foran, ved siden af eller bagved barnet for at give den bedst mulige ramme for udvikling både til det enkelte barn og børnefællesskabet.

Vi har rytmik som planlagt aktivitet, hvor vi skaber et børnefællesskab på tværs af stuerne. Det giver muligheder for barnet at spejle sig i et andet fællesskab og eksperimentere med fysiske lege. Vi inddrager sproget til at understøtte det vi gør og sanser. Der er plads til, at alle finder deres måde at deltage på, eller bruger den tid som er nødvendigt, til at komme fra passiv til aktiv deltagelse.

Vi inddrager andre faggrupper i et fagligt samarbejde til at optimere vores arbejde med at skabe de bedste udviklingsmuligheder for alle.

Andre berørte læreplanstema: Social udvikling, Alsidig personlig udvikling, Kommunikation og sprog, Natur, ude liv og science, Krop, sanser og bevægelse

Samtale med børnehavepædagoger og medhjælpere

Som planlagt og struktureret aktivitet har vi projektet ”Bevægelsesmandag”, hvor vi inddrager alle i at lege forskellige bevægelseslege. At have denne skemalagte aktivitet er med til at

Vi tænker bevægelse med i vores hverdag.

I vores rytmikforløb er det oplevelsen af alt det, vi kan med vores krop, der er i fokus. At mærke, styre og italesatte forskellige tempi, intensitet eller varighed, når vi spiller på trommer eller trapper, er med til at øge kropsbevidsthed og selvforståelse.

Ved at arbejde kontinuerligt med begrebet "Slås-kultur", giver vi børnefællesskabet redskaber til børneinitierede legesituationer. Her øves både et repertoire af lege, som alle kender reglerne af, men også opmærksomheden på det sociale værdisat er i fokus. Hermed fremmer vi oplevelsen af en forståelig og håndterbar fællesskabende kultur i børnegruppen.

I improviserede aktiviteter bruger vi legepladsen, tilsat få redskaber, f.eks. et tov, til at prøve forskellige fysiske udfordringer udenfor. Det er ofte den foran gående pædagogiske ledelse, der skaber rammerne for børnenes deltagelsesmuligheder i at afprøve hvad kroppen kan og på hvilken måde. En lille forandring, - et tov der bliver hængt 20 cm længere ned, giver pludseligt en hel anden gruppe børn, mulighed og motivation for at turde afprøve øvelsen og få en oplevelse af at mestre.

På denne måde er vi opmærksomme på, hele tiden at skabe læringsmiljøer til de kompetencer og ressourcer der ligger i børnegruppen. Ikke mindst, - den glæde der ligger i at bruge kroppen og bevægelse, er vigtigt som udgangspunkt for de aktiviteter vi vælger.

Andre berørte læreplanstemaer: Social udvikling, Alsidig personlig udvikling, Kommunikation og sprog, Natur, ude liv og science, Kultur, æstetik og fællesskab

Natur, udeliv og science

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Samtale med Vuggestuepædagoger

Det er regnvejrs, vi er på legepladsen og undersøger vand: vand der løber, der drypper og er koldt, vi snakker om at vandet føles blødt, vi hopper i vandpytter og mærker at det sprøjter i hovedet. Vi fylder spande med vand, hælder over i bøtter, igen og igen, - først er den tom, så halvtom og til sidst helt fyldt op. Vi ser hvordan en sten synker til bunds i en spand vand. Græsset flyder ovenpå vandet i spanden. Sandet forsvinder mellem hænderne, når der kommer vand på. Hvor mange snegle er der kommet frem i regnvejret.

Vi griber hverdagen og det, vind og vejr byder på, til at skabe oplevelsen med naturfænomener for børnene igennem en sanselig tilgang og understøtter med de åbne spørgsmål, der skal gribe børnenes nysgerrighed. Det er de første erfaringer med begreber som mængde, rumfang og vægt der er på spil og læres igennem den sansende krop. Taktil- og vestibulærsans bliver udfordret, når vi holder sand, sten, snegle i hånden eller bliver snavset.

Naturen, et rum uden værktøj og hjælpemidler, bruges også som et motorisk udfordringsrum. At trille op og ned, turde løbe, kravle på bakker, balancere på træstammer, mærke når man er lige ved at vælte og dog holde balancen – alt det øves når vi er ude. Der er mange oplevelser, der giver glæde og lyst til mere, når barnet lykkes med at løbe og samtidig holde balancen, at forcere træstammen, at ryste snavset af fingrene og leger videre eller har overvundet usikkerheden ved at komme igennem det våde græs.

Det er ofte det foran gående pædagogiske lederskab, der retter blikket og sætter fokus på alt det, der kan opdages og undersøges i naturen. Træstammen på legepladsen skal lige vendes for at åbne et "krible og kravle univers" for børnene. Vi snakker om det vi ser, mærker med hænderne, snuser med næsen og bruger åbne spørgsmål når vi er ude og undersøger verden fra et børneperspektiv.

Vi ser at det åbne rum, giver nye muligheder at færdes i for børnene. Det giver en stemning af mere uforpligtigende relationer, der er større afstande og højere til loftet, som giver muligheder for at afprøve andre måder at færdes på, og være i relation på. Vi ser at børnene gøre sig erfaringer med at gå til og fra aktiviteterne på egne præmisser og undersøge omgivelserne i eget tempo.

Denne mulighed byder sig også til på legepladsen, hvor vi har mulighed for at variere pladsen til de aktuelle aktiviteter og forskellige behov i børnegruppen.

Andre berørte læreplanstemaer er: Krop, sanser og bevægelse, Kommunikation og sprog, Alsidig personlig udvikling, Social udvikling, Kultur, æstetik og fællesskab,

Samtale med Børnehave pædagoger

Udgangspunkt for vores tilgang til temaet er ofte vores beliggenhed, vores institution ligger tæt op til grønne områder og marker, som vi benytter i store udstrækning. Det byder på et læringsmiljø, som giver mulighed for en naturlig tilgang til at arbejde med naturoplevelser i børnegruppen.

Vi oplever, at naturen giver både mulighed for koncentration og fordybelse i verdens levende organismer, og samtidig giver det endeløse, åbne rum plads til, udfoldelse af krop, sanser og stemmer, og ikke mindst fællesskabet. Der er rum til: at være mange, at være vild, at afprøve grænser, at fordybe sig, at være stille eller bare til at være.

Naturen er for alle og byder derfor på oplevelser og erfaringer for børnefællesskabets udvikling. Børnene oplever hinandens forskelligheder, fascinationer og tilgange til at møde naturen. Erfaringen af, at der gælder andre regler når vi færdes udenfor, bidrager til udviklingen af social kulturel forståelse. Oplevelsen af egen formåen, ved for eksempel at klare en tur i blæsevej, forcere en bakke eller turde at røre ved en bænkebidder, styrker barnets gå på mod og selvforståelse.

I vores pædagogiske tilgang søger vi at være lydhør for barnets spor og interesse, og følger op på undringen. Vi går på opdagelse og dyrker nysgerrighed sammen, når vi bliver optaget og fascineret af myrer, bænkebidder, larver, biller og edderkopper. Vi rykker rundt på træstubbene, - det kræver fællesskabets samarbejde, for at finde det ukendte og fascinerende. Nogen gang kalder det på lidt mod og overvindelse for at røre ved, at kravle op eller hoppe ned.

Men naturens kræfter virker ikke kun udenfor. Når børnene opdager, at den ny bold mærkes anderledes, føles tungere og flyver og skruer på en lidt anden måde en den bold vi plejer at bruge, har vi mulighed for at lede børnenes opmærksomhed på alle de spændende naturfænomener.

Italesættelsen af barnets observationer bliver anledning til at føre undringen videre, invitere børnefællesskabet ind til de næste spørgsmål, holde nysgerrighed i live, og give vejledning til at finde mulige forståelser.

Det er i disse observationer vi henter inspiration til at planlægge de strukturerede aktiviteter indenfor læringstemaet. Eksempler er vores sommerfugle - og plantekasser -projekter, som starter med en fælles historiefortælling, som danner den fælles forståelse ramme for hele børnegruppen om emnet.

Denne historie udmønter sig i forskellige praktiske aktiviteter om at plante eller følge sommerfugl larvernes cyklus, og de voksne indtager efterhånden i forløbet en mere bagved stående position, hvor børnefællesskabets fælles kommunikation og interaktion i de praktiske aktiviteter rykker i forgrund. Oftest ser vi at historien efterfølgende bliver genoptaget i børnegruppens selvinitierede lege.

Andre berørte læreplanstemaer er: Kommunikation og sprog, Alsidig personlig udvikling, Social udvikling, Kultur, Æstetik og Fællesskab, Krop, sanser og bevægelse

Kultur, æstetik og fællesskab

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Allerede i vuggestuen byder vi bevidst på forskellige materiale erfaringer. Vi tilbyder materialerne og værktøjet i en æstetisk orden som bliver indbydende for børnene at gribe efter, at lege med og at undersøge.

Vi overvejer hvilket legetøj der skal ligge i kasserne, hvilket legetøj og materialer skal være umiddelbart tilgængeligt og i hvilken tilstand skal materialer være, for at byde barnet på håndterbare aktiviteter. Eks; blyanter skal være spidset for at kunne bruges.

Vi er opmærksomme på at også naturmaterialer eller hverdagsgenstande kan vække nysgerrighed og giv anledning til undersøgelse, eksperimentere og at lege med i fællesskabet.

Det er i høj grad den sanselige oplevelse der danner rammen for læring, så grankoglen mærkes stikkende mod huden, græsset føles vådt, sandet klæber på fingrene og vi kan se hvordan malingen løber ud i vandet. Forskellige materialer kan føles ru eller glat, noget føles blødt, andet kan være ukendt og nyt. I små grupper har vi de bedste muligheder for at kunne guide, opmuntre til videre erfaringer og skabe derved et læringsmiljø.

Blandt andet den voksenguidede italesættelse af kulturelle og æstetiske oplevelser og erfaringer i børnefællesskabet, udgør et læringsmiljø til at styrke et aktivt og skabende fællesskab præget af deltagelsesmuligheder.

Vi vægter at behandle børnenes produktioner og aktiviteter med respekt og viser at børnenes anstrengelser værdsættes og anerkendes. Billeder hænges op så de hænger pænt og synligt. Dermed kan vi skabe et æstetisk miljø børnene færdes i dagligt.

Gennem præsentation og inddragelse i fællesskabets kultur og traditioner, måder at leve hverdagen og fest på, bydes der på første erfaringer og oplevelser med fællesskabende aktiviteter, både i den nære lille gruppe, men også ved at blive del af husets fælles traditioner. Kulturforståelse starter i den lille nære gruppe, hvor der tales f.eks. om hvem der hører med til familien, hvad gør vi før vi spiser, hvad er oprydning, hvordan kommer vi i gang med at lege og hvorfor skal man vente på tur.

Evalueringskultur

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

>Skriv her.<

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

>Skriv her.<